

BDO ONDERZOEK HOCKEYFINANCIËN 2010

Algemene rapportage

VOOR VRIJ ONDERNEMEN

Algemene rapportage

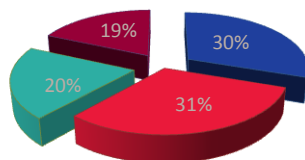
Voor u ligt de algemene rapportage van het BDO hockeyonderzoek 2010. Dit rapport geeft inzicht in diverse operationele en financiële kengetallen voor hockeyclubs. Deze rapportage is opgebouwd vanuit verschillende benchmarkgroepen (gebaseerd op ledenaantal en klasseniveau). Dit resulteert in zeer bruikbare informatie voor de Nederlandse hockeyclubs. Dit onderzoek is gebaseerd op seizoen 2008 / 2009 en richt zich specifiek op veldhockey. Zaalhockey is hierbij buiten beschouwing gelaten.

In deze rapportage worden kengetallen voor de volgende (benchmark)groepen gepresenteerd:

Ledenaantalgroepen:	Klassegroepen:*
0 tot 400 leden	4e klasse en districtscompetitie
401 tot 700 leden	3e klasse
701 tot 1000 leden	2e klasse
meer dan 1000 leden.	1e klasse
	Overgangsklasse

* vanwege een te gering aantal deelnemers in de hoofdklasse wordt deze klasse niet gepresenteerd in deze rapportage.

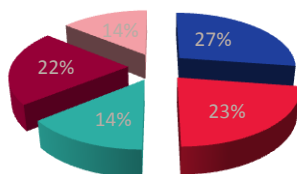
- Van 0 tot 400 leden
- Van 401 tot 700 leden
- Van 701 tot 1000 leden
- Meer dan 1000 leden

Deelnemers:

In Nederland bestaan momenteel 313 hockeyclubs. Aan dit onderzoek namen 109 hockeyclubs deel. In het diagram zijn de percentages weergegeven van het aantal deelnemers per ledenaantalgroep.

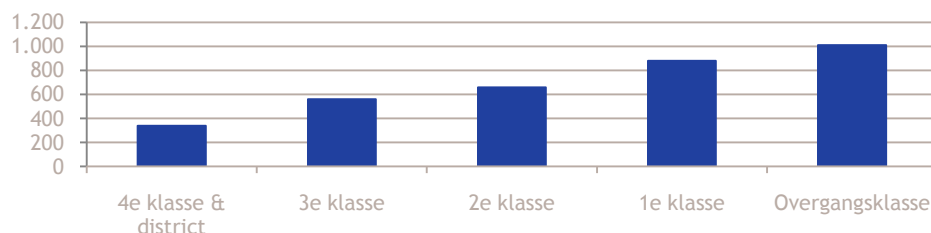
- 4e klasse & district
- 3e klasse
- 2e klasse
- 1e klasse
- Overgangsklasse

Spelersklasse:

Het diagram hiernaast presenteert de verdeling op klasseniveau. Voor de bepaling van het niveau van uw club is uitgegaan van het hoogst spelende seniorenteam. Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen dames- of herenteams.

Gemiddeld aantal leden per club per klasse

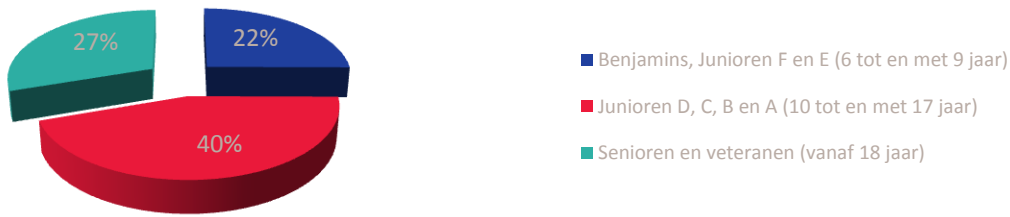
Dit rapport is als volgt opgebouwd:

Leden	pagina 3
Contributie	Pagina 4
Inkomsten	pagina 5
Kosten	pagina 6
Trainerskosten	pagina 7
Training	pagina 8
Personeel & Clubhuis	Pagina 10
Velden	pagina 11
Sponsoring	pagina 12
Gemeentebeleid	pagina 13
Verwachte ontwikkelingen	pagina 14
Bijlage	pagina 15

Deze rapportage is tot stand gekomen op basis van verstrekte informatie door de hockeyclubs. De aard van de opdracht brengt met zich mee dat deze niet is uitgevoerd in het kader van een assuranceopdracht. Er kan derhalve geen zekerheid worden verstrekt omtrent de getrouwheid van de in deze rapportage opgenomen informatie.

LEDEN

Senioren / Junioren verdeling

Circa 40% van alle leden bestaat uit junioren D,C,B en A. Circa 22% bestaat uit de jongste jeugd (benjamins en junioren F en E).

In deze analyse zijn leden buiten de genoemde categorieën niet meegenomen. Hierdoor komen de percentages samen niet op honderd procent uit.

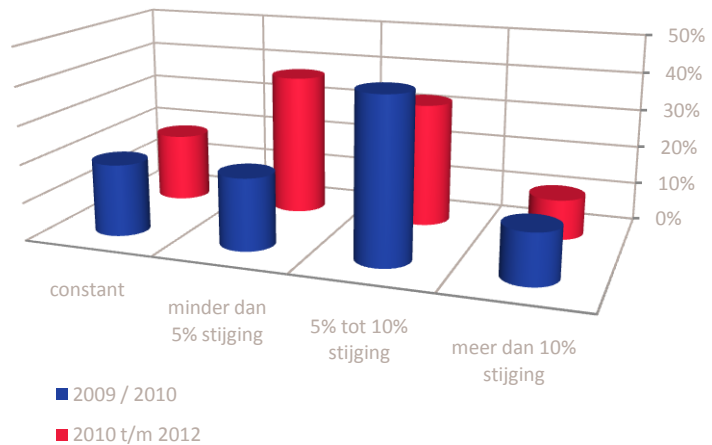
Verwachte ontwikkeling ledenaantal:

De deelnemers zijn positief over de verwachte ontwikkeling in ledenaantallen.

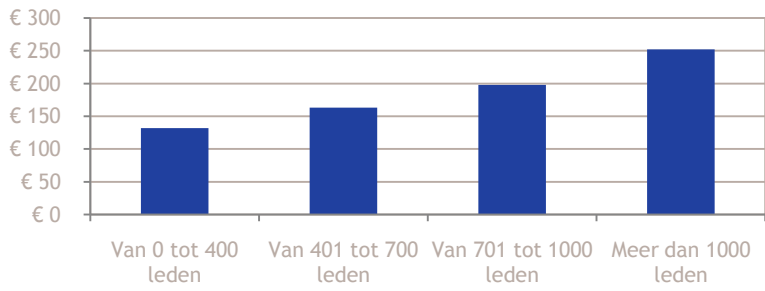
Circa 40% van de deelnemers verwacht in het seizoen 2009 / 2010 5 tot 10% meer leden te krijgen.

Uit recente cijfers van de KNHB blijkt dat het gerealiseerde groeicijfer voor het seizoen 2009 / 2010 uitkomt op 5,7% groei ten opzichte van het seizoen 2008 / 2009. Deze uitkomst is in lijn met de verwachtingen van de clubs.

Voor de seizoenen hierna is men gematigd positief: 30% verwacht een stijging tussen 5% en 10%, 40% van de clubs verwacht een stijging van minder dan 5%.

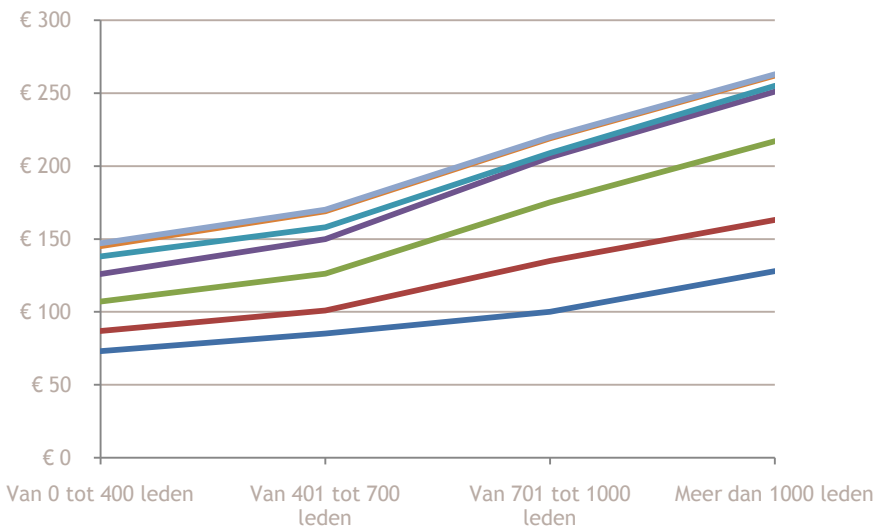

CONTRIBUTIE PER LID

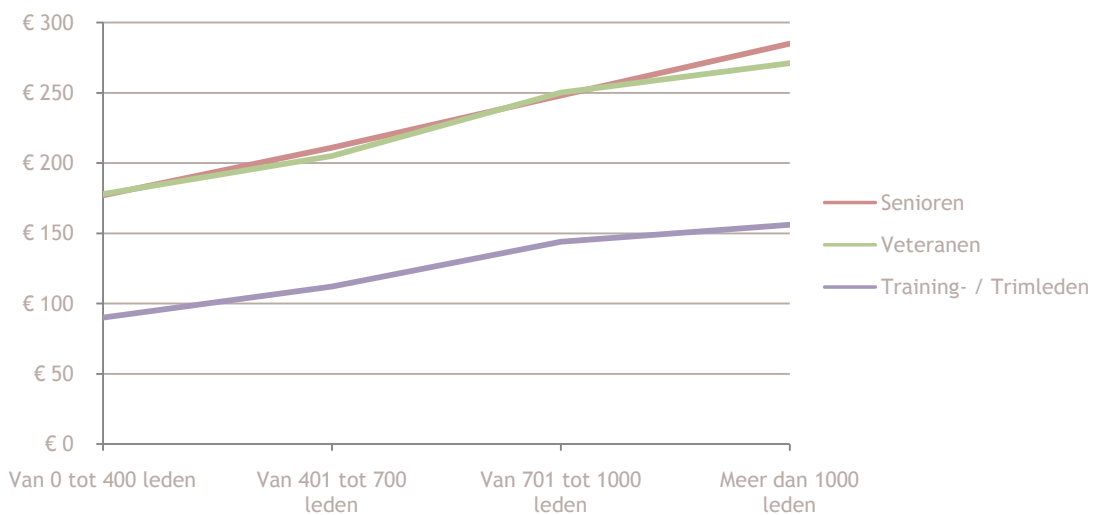

De grafiek hiernaast geeft de contributie per lid aan per ledenaantalgroep. De gemiddelde contributie per lid voor een kleine club (0 tot 400 leden) bedraagt € 132, voor een grote club (meer dan 1000 leden) bedraagt de contributie gemiddeld € 252. In de grafieken hieronder zijn de contributies per type lid weergegeven.

Contributie per type lid

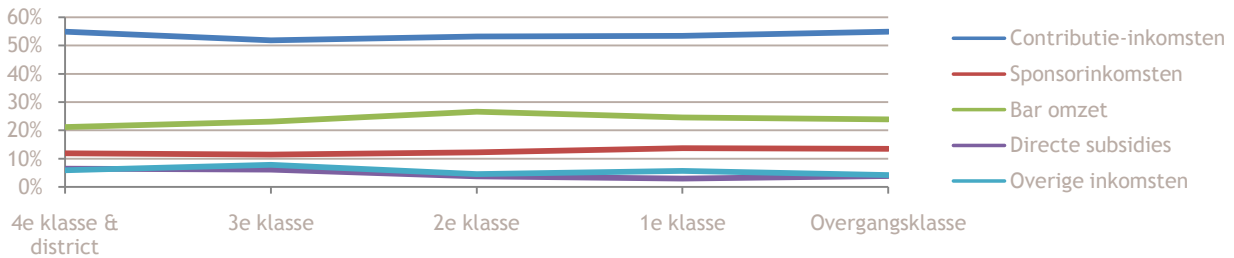
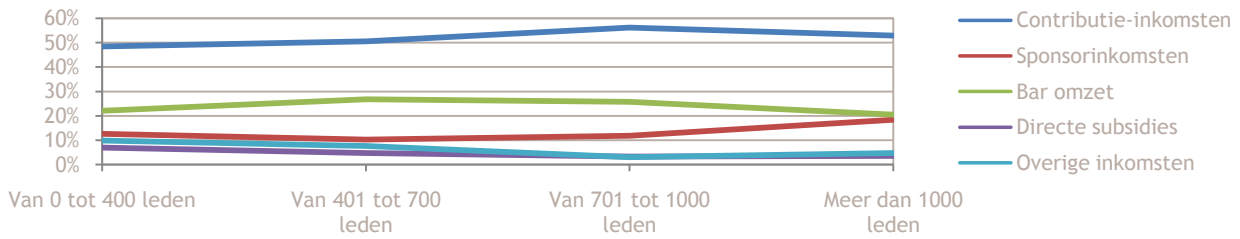

Junioren A en B vallen in deze grafiek samen (zelfde contributiehoogte).

INKOMSTEN

Hieronder is de procentuele verdeling van de verschillende inkomstenbronnen gepresenteerd (per ledenaantalgroep).

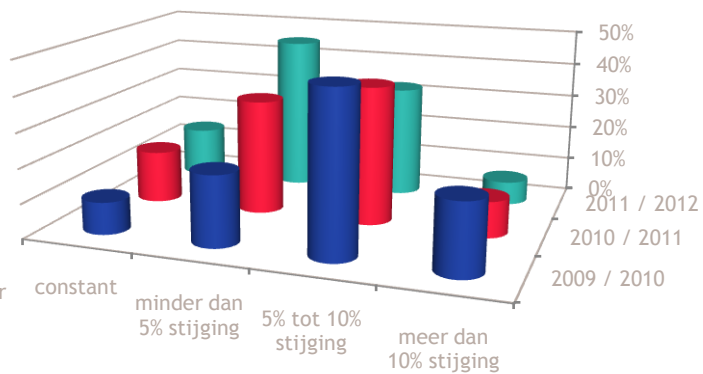

Totale omzet hockeyclubs

De totale omzet (seizoen 2008 / 2009) van de hockeyclubs komt (na extrapolatie) uit op circa € 70 tot € 75 miljoen (exclusief de hoofdklasse!). Inclusief de hoofdklasse, de sponsorinkomsten van de KNHB en de omzet uit zaalhockey bedraagt de totale omzet in het seizoen 2008 / 2009 circa € 105 miljoen.

Verwachte ontwikkeling contributie-inkomsten:

De deelnemers zijn overwegend positief over de verwachte ontwikkeling in contributieinkomsten. Circa 72% van de 109 clubs verwacht in het seizoen 2009 / 2010 meer dan 5% stijging in de contributieinkomsten ten opzichte van het jaar ervoor. Voor de seizoenen hierna is men gematigd positief: in 2010 / 2011 verwacht 63% een stijging van meer dan 5%, in het seizoen daarna is dit nog 52%.

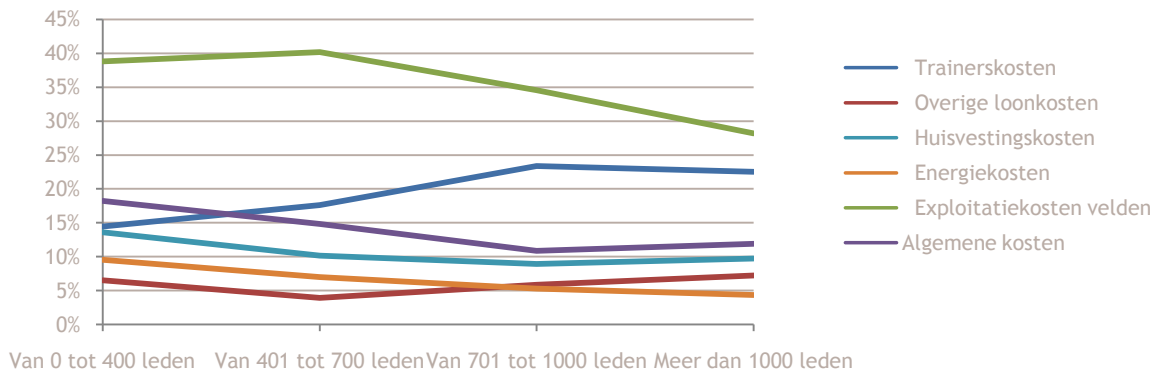
Contributie per uur

In de tabel hiernaast is de contributie per uur weergegeven voor verschillende type leden. Deze is berekend door de contributie per type lid te delen door het totaal aantal trainingsuren en wedstrijden. Het aantal trainingsuren per type lid is in deze rapportage te vinden onder "training". Voor de berekening van het aantal wedstrijden is uitgegaan van een gemiddelde van 20 wedstrijden per jaar. Zoals eerder vermeld in deze rapportage is deze berekening gebaseerd op het veldhockey. Zaalhockey is hierbij buiten beschouwing gelaten.

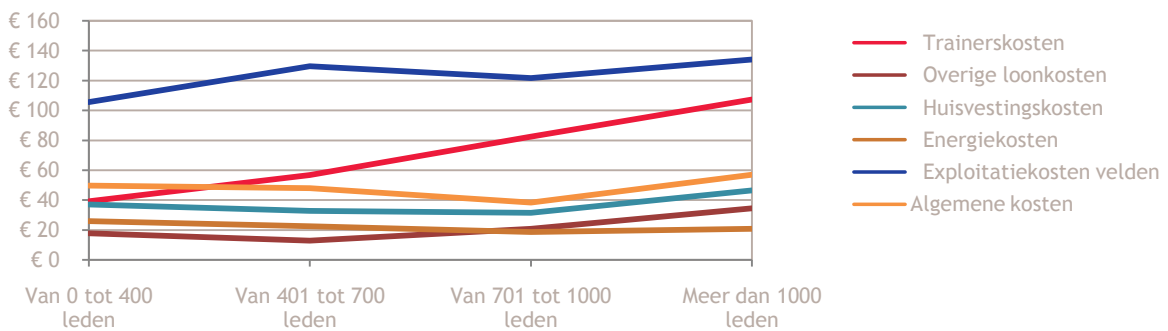
	Contributie per uur
Heren 1 / Dames 1	€ 1,40
Senioren / Veteranen	€ 3,00
Junioren A1 en B1	€ 1,60
Overige Junioren	€ 2,00

KOSTEN

Onderstaande grafiek geeft verschillende kostenposten weer uit de winst- en verliesrekening. Hierbij is het percentage ten opzichte van de totale inkomsten weergegeven. In de bijlage is beschreven welke kosten zijn ondergebracht bij de genoemde kostenposten.

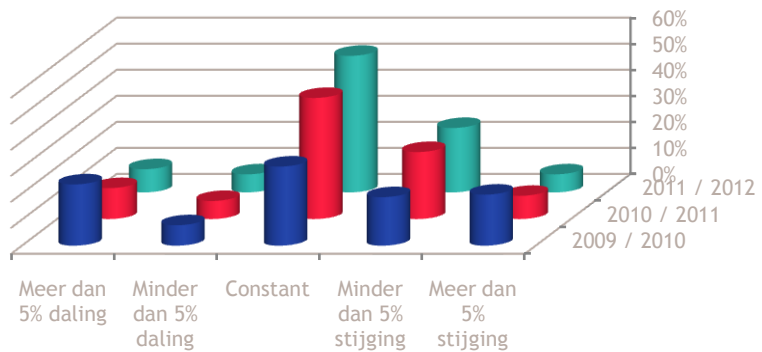
Kosten per lid

Verwachte ontwikkeling exploitatieresultaat

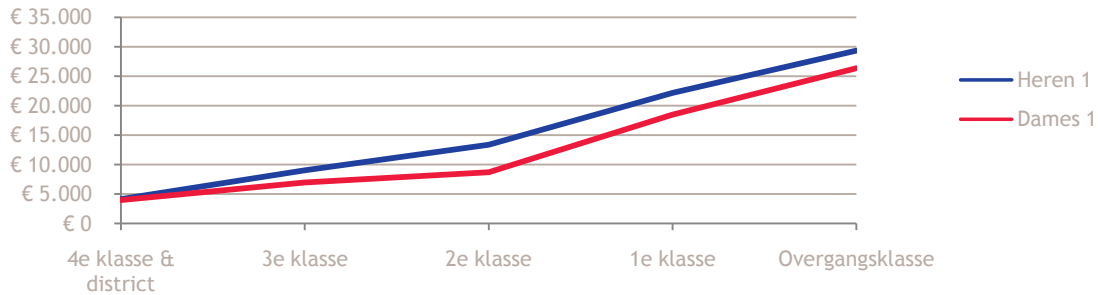
In het seizoen 2008 / 2009 komt het gemiddelde exploitatieresultaat van de 109 clubs uit op 3% (ten opzichte van de totale inkomsten).

Opvallend is het feit dat men voor 2009 / 2010 duidelijk verschillende verwachtingen heeft over het exploitatieresultaat. Circa 40% verwacht een verbetering van het resultaat, 32% verwacht juist een verslechtering. Ook de verwachting voor de volgende seizoenen is verdeeld.

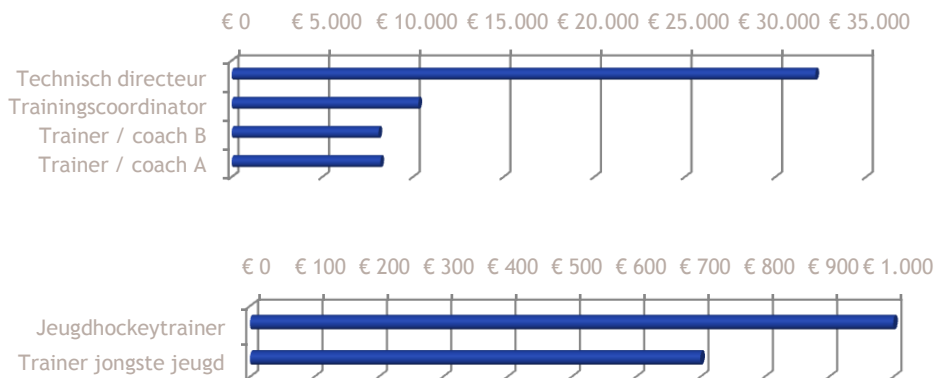

TRAINERSKOSTEN

Hieronder zijn de jaarlijkse trainerskosten gepresenteerd voor Heren 1 en Dames 1. Onder trainerskosten vallen de kosten voor de trainer(s) en de eventuele begeleiding.

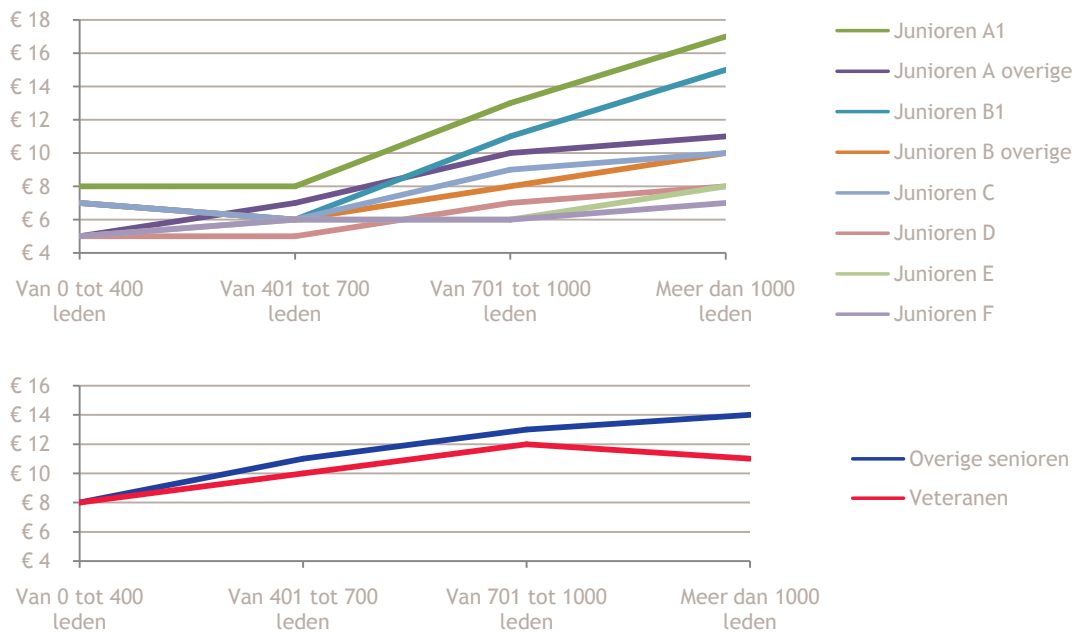

Jaarlijkse vergoeding per type trainer

Uurtarief trainers

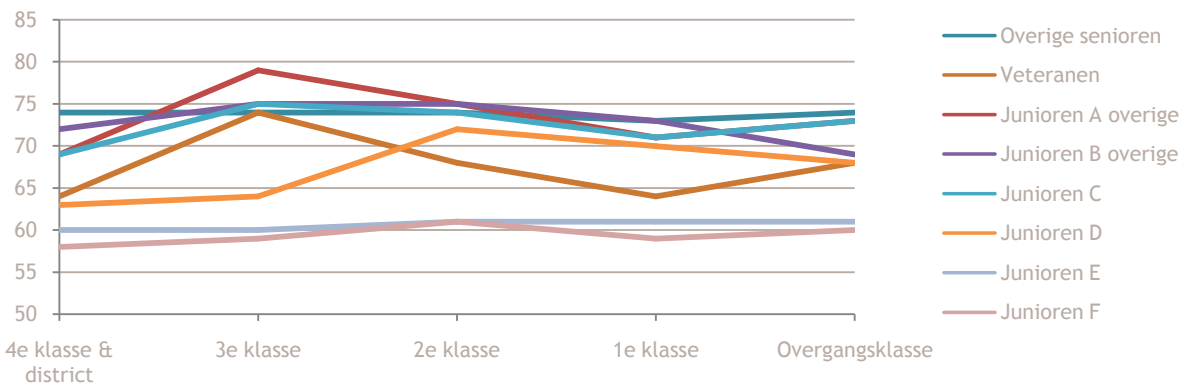
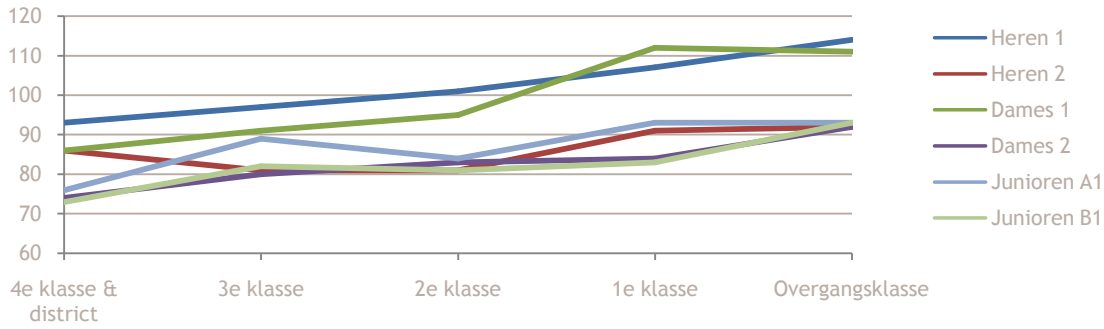
De onderstaande figuren geven het uurtarief van de trainers weer.

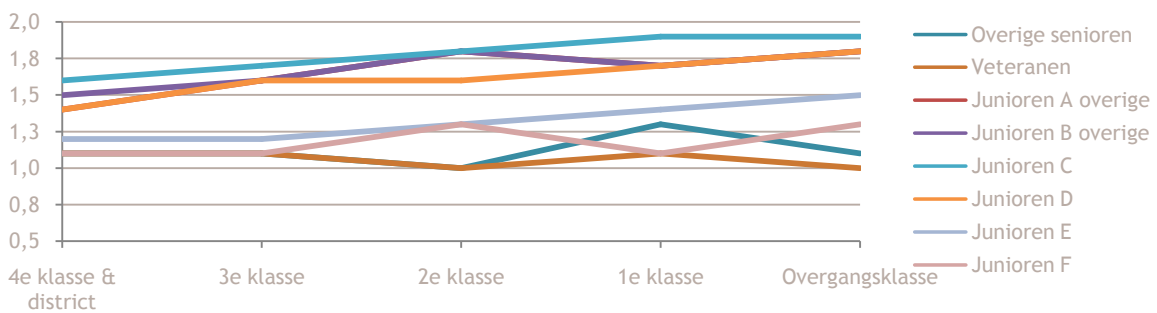
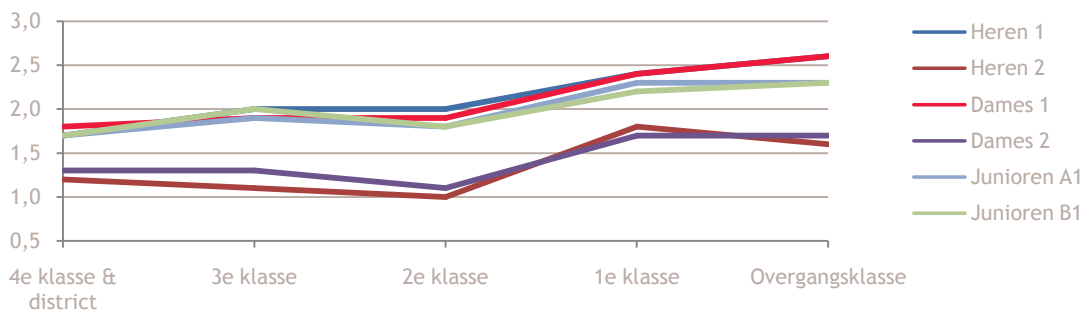
TRAINING

Aantal minuten per training

Let op! Het gaat hier om veldhockey, zaalhockey is buiten beschouwing gelaten.

Aantal trainingen per week

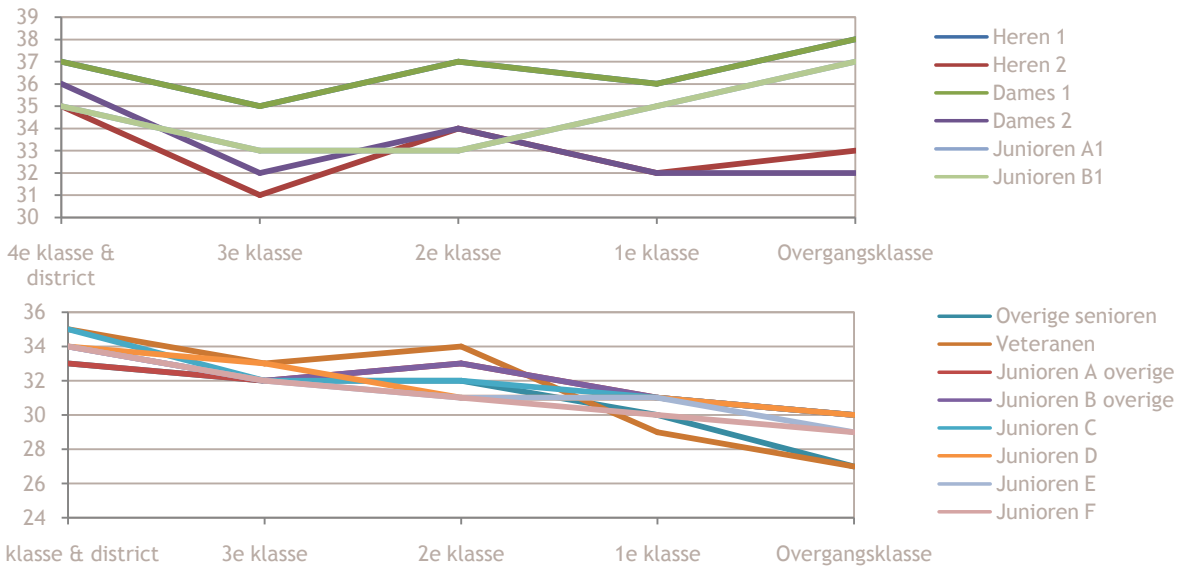

TRAINING

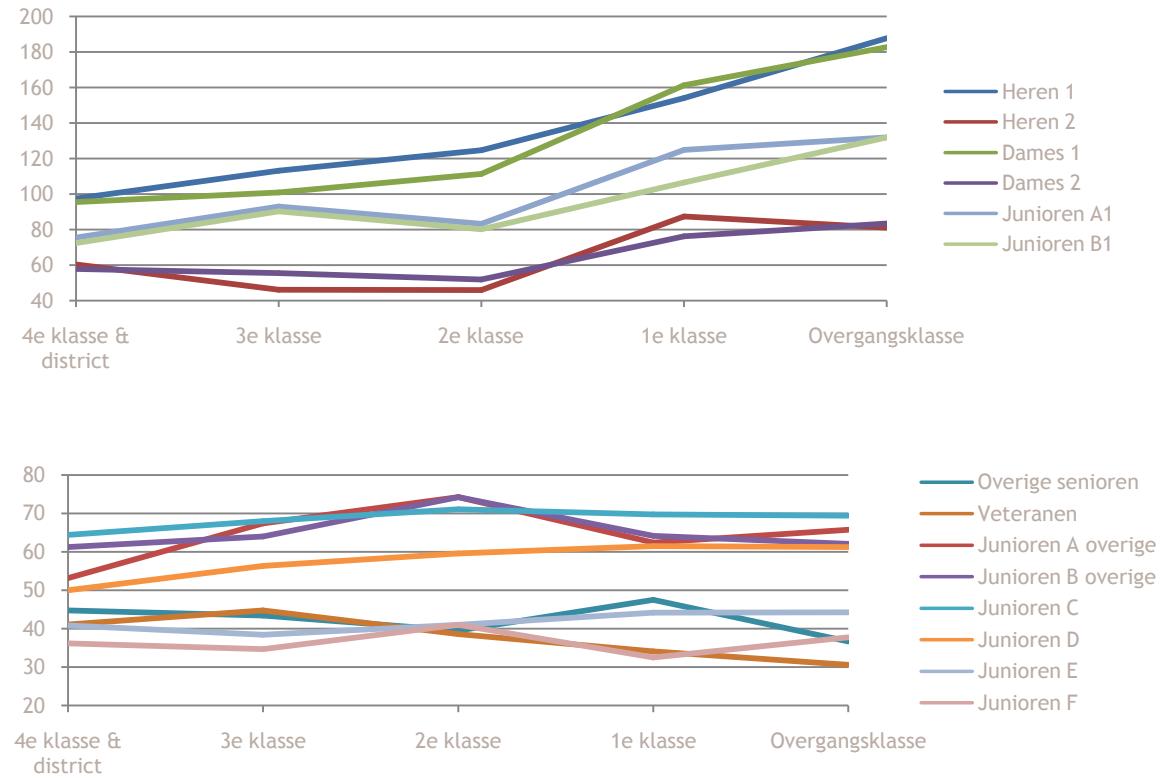
Aantal weken training per jaar

Let op! Het gaat hier om veldhockey, zaalhockey is buiten beschouwing gelaten.

Opmerking: Heren 1 en Dames 1 spelen exact evenveel weken, hetzelfde geldt voor de A1 en B1.

Aantal trainingsuren per jaar

PERSONEEL

Arbeidsovereenkomst

In het onderzoek werd ook gevraagd naar de aanwezigheid van een arbeidsovereenkomst bij personen met een dienstbetrekking bij de club. Hieruit blijkt dat 64% van de trainers een arbeidsovereenkomst heeft. Voor het overige personeel geldt is dit in mindere mate het geval. Van het barpersoneel heeft bijvoorbeeld circa 17% een arbeidsovereenkomst.

Fiscale aandachtspunten:

Indien er inderdaad een arbeidsovereenkomst bestaat met de club, dan is ook zondermeer sprake van een echte dienstbetrekking. Hierdoor wordt de club door de Belastingdienst aangemerkt als inhoudingsplichtige voor loonheffingen. Hierdoor ontstaat een inhoudings- en afdrachtplicht voor de loonheffingen. Dit gaat gepaard met administratieve voorwaarden waaraan moet worden voldaan. Indien er geen arbeidsovereenkomst bestaat en er dus ook geen sprake is van een echte dienstbetrekking, kan echter nog steeds sprake zijn van een fictieve dienstbetrekking. Hierdoor kan de club door de Belastingdienst alsnog als inhoudingsplichtige worden aangemerkt. Gemaakte afspraken over arbeidsverhoudingen zijn bij de beoordeling over het wel of niet aanwezig zijn van een dienstbetrekking niet van belang. Het gaat om de feiten.

Vergoedingen / verstrekkingen:

Circa 90% van de clubs geeft aan een vergoeding te geven aan een of meerdere vrijwilligers. Daarnaast geeft meer dan 60% aan vergoedingen op declaratiebasis toe te passen.

Fiscale aandachtspunten:

Op grond van de zogenoemde vrijwilligersregeling mag een vrijwilliger zonder het overleggen van bonnetjes en dergelijke onbelaste vergoedingen of verstrekkingen van de club ontvangen met een gezamenlijke waarde van maximaal € 1.500 per jaar. Per maand mag echter maar een bedrag van maximaal € 150 worden vergoed of verstrekt. Hierbij mag geen sprake zijn van een marktconforme beloning. Bij een vrijwilliger van 23 jaar of ouder is hiervan geen sprake indien de vrijwilliger niet meer dan € 4,50 per uur ontvangt. Bij een vergoeding boven dit bedrag zal de Belastingdienst stellen dat geen sprake meer is van vrijwilligerswerk. Een vrijwilliger die jonger dan 23 jaar is, mag niet meer dan € 2,50 per uur ontvangen.

Indien een vrijwilliger aantoonbaar (door overlegging van bonnetjes en dergelijke) meer dan € 1.500 per jaar aan kosten maakt, mogen deze kosten desalniettemin toch onbelast worden vergoed. Dit gaat wel gepaard met de nodige administratieve lasten.

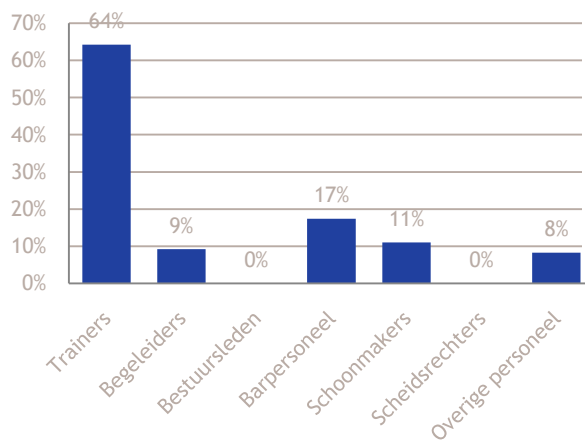
CLUBHUIS

Kantineregeling

Voor kantines van sportverenigingen geldt een bijzondere keuzeregeling; de kantineregeling. Deze regeling houdt in dat over de kantineomzet geen BTW verschuldigd is wanneer de kantine -ontvangsten per jaar minder dan € 68.067 bedragen. Sportverenigingen zijn niet verplicht de kantineregeling toe te passen. Wanneer wordt afgezien van de keuzeregeling is mogelijk nog wel de vrijstelling voor fondswerving van toepassing.

Voor sportverenigingen waarbij de kantine-exploitatie belast is (bij afzien van keuzeregeling of overstijgen van drempelbedrag) bestaat de mogelijkheid van BTW-aftrek (of herziening van niet eerder in aftrek gebrachte) bij verbouwing van het clubhuis / kantine en / of aankoop van keukenapparatuur. Ook bestaat de mogelijkheid van BTW-aftrek bij een belaste verhuur van het clubhuis / kantine aan een onafhankelijke exploitatiestichting c.q. andere exploitant.

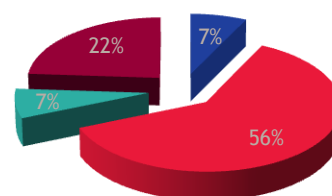
Aanwezigheid arbeidsovereenkomst

Vergoedingen aan vrijwilligers

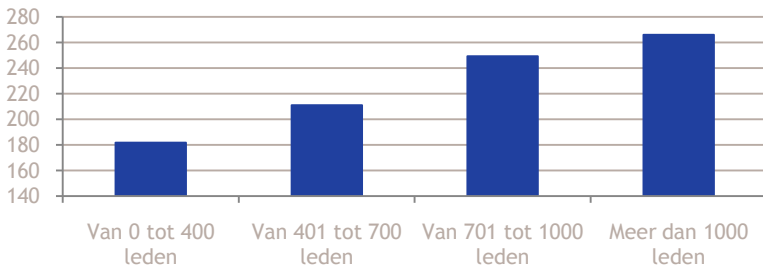
Toepassing kantineregeling

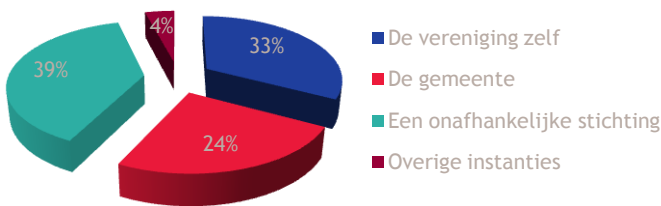
- Niet van toepassing (kantine wordt verpacht)
- Ja, men maakt gebruik van de kantineregeling
- Nee, men maakt geen gebruik van de kantineregeling
- Nee, omzet is hoger dan € 68.067, waardoor men geen gebruik kan maken van de kantineregeling

VELDEN

Aantal leden per veld

Eigenaar van de velden

Gebruik velden door niet-leden

Circa 75% van de clubs geeft aan velden ter beschikking te stellen aan niet-leden (bijvoorbeeld andere sportverenigingen en scholen). De meeste clubs vragen hiervoor een vergoeding.

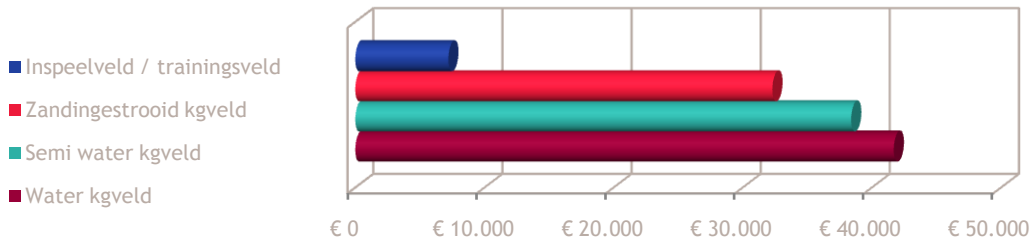
Fiscale aandachtspunten:

De vergoeding voor het ter beschikking stellen van (kunstgras) velden inclusief kleedkamers, schoonmaak, beheer en attributen die nodig zijn voor de hockeysport (goals, hoekvlaggen, etc.) is belast met 6% BTW.

De club heeft hierbij recht op aftrek van BTW op direct te relateren kosten en deels recht op aftrek van algemene kosten bij zowel BTW vrijgestelde als BTW belaste prestaties.

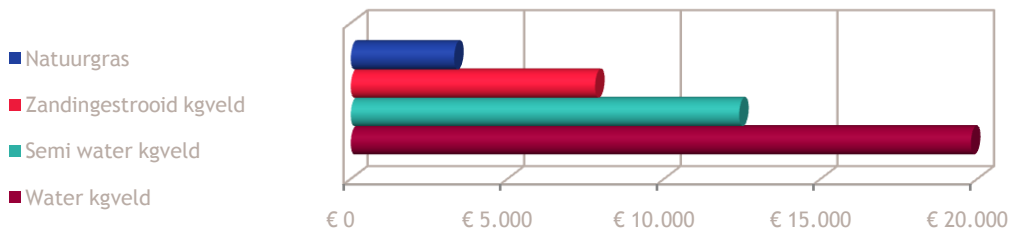
Exploitatiekosten per type veld

De exploitatiekosten per type veld bestaan uit de afschrijving dan wel huur van de velden en de jaarlijkse onderhoudskosten.

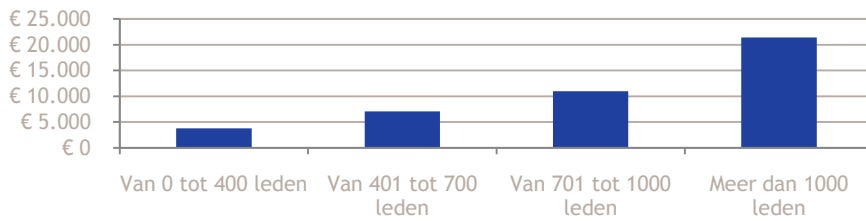
Huurkosten per type veld indien gehuurd van de gemeente:

(dit zijn enkel huurkosten, overige exploitatiekosten niet meegenomen!)

SPONSORING

Jaarlijks sponsorbedrag hoofdsponsor

Gemiddeld wordt de helft van de sponsorinkomsten verkregen uit acht sponsoren. Door spreiding van de sponsorinkomsten worden de gevolgen bij het wegvallen van een sponsor beperkt.

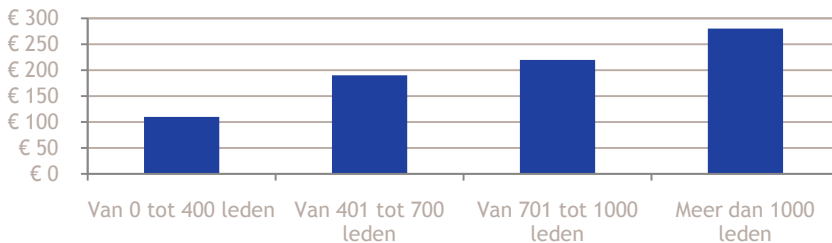
Sponsorinkomsten

De 109 deelnemende clubs realiseerden gemiddeld € 37.000 aan sponsorinkomsten in het seizoen 2008 / 2009.

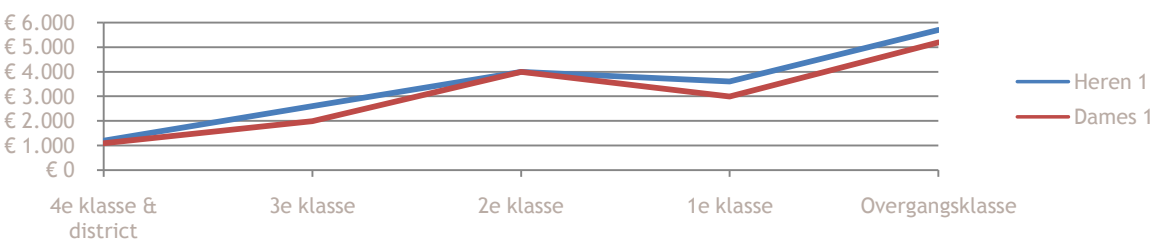
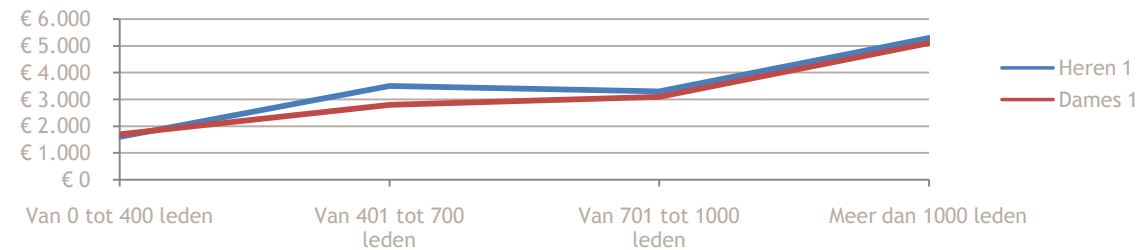
Fiscale aandachtspunten:

Bij BTW-belaste sponsoring bestaat de mogelijkheid van BTW-af trek op direct te relateren kosten en deels recht op aftrek van algemene kosten bij zowel BTW vrijgestelde als BTW belaste prestaties.

Jaarlijks sponsorbedrag per meter sponsorbord op het hoofdveld

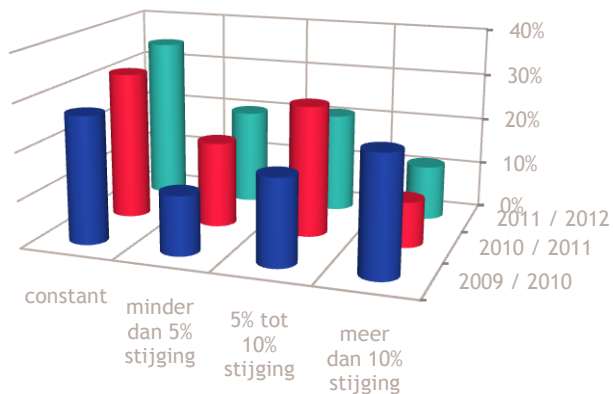

Jaarlijks sponsorbedrag shirtsponsor Heren 1 en dames 1

Verwachte ontwikkeling sponsorinkomsten:

Voor het seizoen 2009 / 2010 verwacht circa 50% van de 109 deelnemers een stijging in sponsorinkomsten van meer dan 5% ten opzichte van het seizoen 2008 / 2009. In 2010 / 2011 verwacht nog circa 30% een stijging van meer dan 5%, in 2011 / 2012 nog slechts 20%. Circa een derde geeft aan in dat jaar een stabilisatie inde sponsorinkomsten te verwachten. De deelnemers verwachten echter geen daling in sponsorinkomsten.

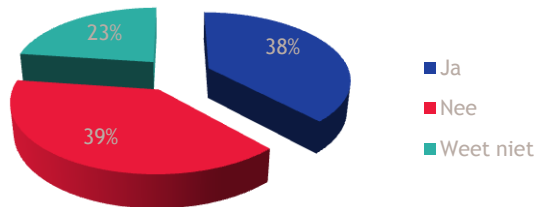

GEMEENTEBELEID

Hockeyclubs ontvangen gemiddeld jaarlijks € 10.000 aan directe subsidie van de gemeente. Daarnaast huurt circa 25% van de clubs velden en /of de accommodatie van de gemeente.

Aan de clubs is de vraag gesteld in hoeverre zij zich benadeeld voelen ten opzichte van andere sportclubs op het gebied van het gemeentelijk sportbeleid. Hieronder zijn de uitkomsten van deze vraag weergegeven. Uit de 2 diagrammen daaronder is op te maken dat clubs die velden huren van de gemeente zich duidelijk minder benadeeld voelen dan de clubs die velden in eigen beheer hebben.

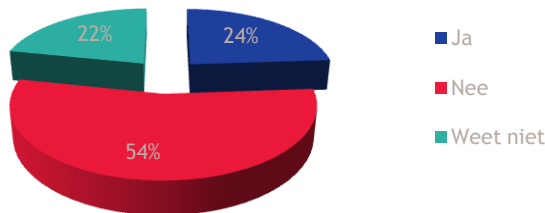
Uitkomst onder 109 clubs

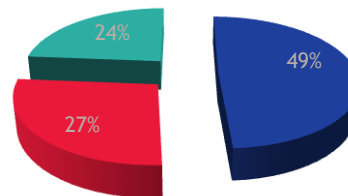
Voelt u zich benadeeld ten opzichte van andere sportclubs op gebied van het gemeentelijk sportbeleid?

Hieronder is de uitkomst van bovenstaande vraag nogmaals weergegeven, maar nu verdeeld over twee groepen. Een groep met clubs waarbij de velden in eigendom zijn van de club en een groep waarbij de velden zijn gehuurd bij de gemeente. Het blijkt dat de groep die velden huurt bij de gemeente duidelijk positiever is dan de clubs die de velden zelf in eigendom hebben.

Uitkomst van clubs die velden huren van gemeente

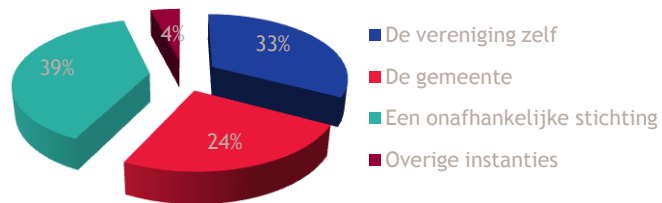

Uitkomst van clubs waar velden in eigendom van de club zijn.

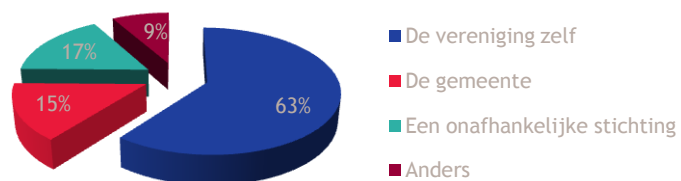
Eigenaar van de velden:

24% geeft aan dat de gemeente eigenaar is, bijna drie kwart van de clubs geeft aan de velden zelf in eigendom te hebben, dan wel in een onafhankelijke stichting te hebben ondergebracht.

Eigenaar van het clubhuis

63% van de clubs geeft aan zelf eigenaar te zijn van het clubhuis. 15% geeft aan dat de gemeente eigenaar is en 17% geeft aan dat een onafhankelijke stichting eigenaar is.

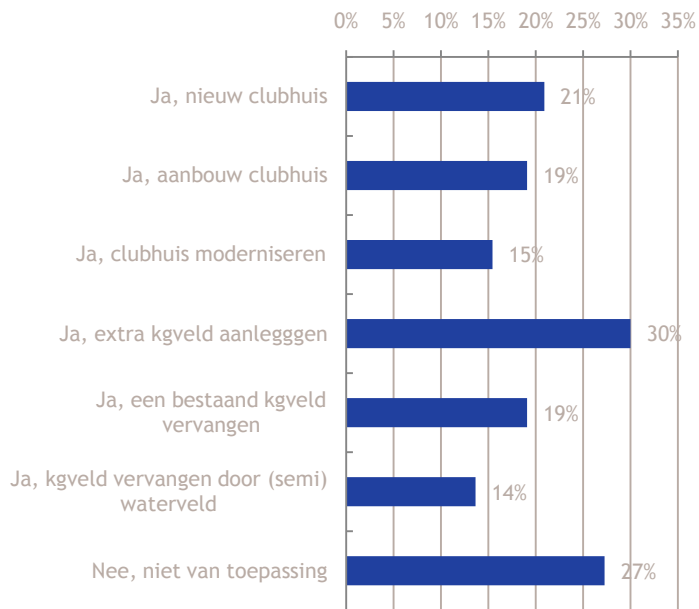
VERWACHTE ONTWIKKELINGEN

Bouwplannen voor de komende 3 jaar

Veel clubs willen in de komende jaren investeren in nieuwe velden en het clubhuis. Hiernaast zijn de percentages weergegeven voor verschillende (renovatie en nieuwbouw) plannen.

Fiscale aandachtspunten:

Bij een BTW-belaste exploitatie van velden en / of accommodatie bestaat de mogelijkheid voor BTW-aftrek inzake de aanleg van nieuwe kunstgrasvelden, de vervanging van bestaande kunstgrasvelden en (ver)bouw(ing) van het clubhuis.

BDO & HOCKEY

BDO is liefhebber van hockey. Sinds 1995 is BDO partner van de KNHB en met ingang van seizoen 2009 / 2010 is BDO de nieuwe shirtsponsor van de bondsscheidsrechters.

Thuis in de zakelijke spelregels

Op het hockeyveld gelden spelregels, maar dat geldt ook voor de zakelijke wereld. Onze accountants en adviseurs kennen deze wetten en de regels. Zij streven naar het best mogelijke advies en nemen lastige vraagstukken uit handen.

BDO adviseert hockeyclubs

Een belangrijke pijler in de samenwerking van BDO met de Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB) is het advieswerk dat BDO voor hockeyverenigingen verricht. Door het uitdijende en verder professionaliserende karakter van de hockeysport dienen zich steeds vaker complexe financiële en fiscale vraagstukken aan. BDO zet haar deskundigheid en ervaring in om clubs bij deze vraagstukken te helpen.

Verenigingen worden ondernemingen

De advisering aan hockeyverenigingen sluit naadloos aan bij de filosofie die BDO hanteert. BDO staat 'Voor vrij ondernemen'. Dit betekent feitelijk dat de adviseurs van BDO de ondernemer wil bevrijden van complexe vraagstukken op het gebied van financieel bestuur en regelgeving. Deze aanpak trekken we graag door naar de sportwereld, waar verenigingen steeds vaker ondernemingen worden en een belangrijke maatschappelijke functie vervullen. Ook hockeyclubs moeten in onze filosofie 'vrij' kunnen ondernemen.

Verschiedende vraagstukken

Het advieswerk dat BDO voor hockeyclubs verricht heeft een divers karakter. Veel voorkomende vraagstukken liggen op het terrein van btw, loon- en premieheffing en het inrichten van financiële constructies. Bent u clubbestuurder en heeft uw vereniging ook behoefte aan advies op deze terreinen? BDO kan u daarbij helpen. Leg uw vraag voor aan het bondsbureau van de KNHB: contactpersoon Ronald Buitendam, 030-7513408 of ronald.buitendam@knhb.nl. De hockeybond brengt u vervolgens in contact met de juiste BDO-adviseur.

BIJLAGE

Toelichting inkomsten en kostenposten

Totale inkomsten: som van contributieinkomsten, sponsorinkomsten, bar omzet, gemeentelijke subsidies en overige inkomsten. Inkomsten uit buitenschoolse opvang en zaalhockey zijn in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten.

Contributieinkomsten: inkomsten uit contributie van leden.

Sponsorinkomsten: totale inkomsten uit sponsoring.

Bar omzet: bruto-omzet gerealiseerd vanuit het clubhuis. Indien exploitatie van het clubhuis is verpacht, zijn de opbrengsten hiervan niet meegenomen.

Directe subsidies: dit zijn de jaarlijkse (gemeentelijke) subsidies voor activiteiten, jeugd etc. De bekostiging van velden of accommodatie valt hier niet onder.

Overige inkomsten: hieronder vallen de omzet uit fondsverwervende activiteiten en overige inkomsten (die niet in de bovengenoemde omzetgroepen vallen).

Trainerskosten: deze zijn berekend door het opgegeven aantal trainers te vermenigvuldigen met de gemiddelde vergoeding per type trainer. Dit is derhalve een grove benadering.

Overige loonkosten: dit zijn de totale loonkosten exclusief de kosten voor trainers en spelers. Denk hierbij aan clubhuismedewerkers, verenigingsmanagers, schoonmakers etc.

Huisvestingskosten: dit zijn huisvestingskosten exclusief energiekosten en de kosten voor velden. Denk bij deze huisvestingskosten onder andere aan de huur / afschrijvingen voor het clubhuis, maar ook onderhouds- en schoonmaakkosten (specifiek voor het clubhuis).

Energiekosten: dit zijn de totale energiekosten voor zowel de accommodatie als de velden.

Exploitatiekosten velden: dit zijn de exploitatiekosten van de velden. Denk hierbij aan huur, afschrijvingen, onderhoudskosten etc (specifiek voor de velden).

Algemene kosten: hieronder vallen algemene bestuurskosten, administratiekosten, kosten secretariaat, kosten clubblad, afdracht KNHB, verzekeringen en onkosten sponsoring.

Overige kosten / baten : alle kosten en / of baten die niet onder bovengenoemde posten vallen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan inkoopkosten en spelerskosten. Dit is het verschil tussen de omzet min kosten en het exploitatieresultaat.

WWW.BDO.NL

BDO is een op naam van Stichting BDO te Amsterdam geregistreerd merk.

In deze publicatie wordt BDO gebruikt ter aanduiding van de organisatie die onder de merknaam 'BDO' actief is op het gebied van de professionele dienstverlening (accountancy, belastingadvies en consultancy).

BDO International staat voor het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties, BDO Member Firms genaamd, die onder de merknaam 'BDO' actief zijn op het gebied van de professionele dienstverlening.

BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO-netwerk en van elk van de BDO Member Firms.